

Zrównoważone zarządzanie opakowaniami – 12[^] Międzynarodowe Targi Opakowań Packaging Innovations

Autor: dr Anna Brdulak, Katedra Systemów Zarządzania i Rozwoju Organizacji, Politechnika Wrocławska, anna.brdulak@pwr.edu.pl

Zaplanowane początkowo na kwiecień 2020 Targi Packaging Innovations odbyły się w formie tradycyjnej w dniach 24-25 września na terenie [EXPO XXI](#) w Warszawie. Odwiedzający mieli okazję osobiście porozmawiać z wystawcami, wymieniając się wiedzą i doświadczeniami. Wartością dodaną Targów były indywidualne wystąpienia zaproszonych gości oraz tematyczne panele dyskusyjne. Jednym z nich, w ramach sesji specjalnej drugiego dnia Targów, był panel pt. *Zrównoważone zarządzanie opakowaniami – producent, konsument, edukacja, ekoprojektowanie*. Jego moderatorką była prof. AGH dr hab. Joanna Kulczycka z Akademii Górniczo-Hutniczej z Krakowa. Uczestnicy, dr Anna Brdulak z Politechniki Wrocławskiej, Hubert Bukowski z Instytutu Innowacji i Odpowiedzialnego Rozwoju Innova, Kazimierz Borkowski, Managing Director, PlasticsEurope Polska, dr hab. inż. Andrzej Wojciechowski z Akademii Górniczo-Hutniczej oraz Jolanta Okońska-Kubica z firmy Synthos podejmowali ważne kwestie odpowiedzialności zarówno producentów, jak i konsumentów za generowanie odpadów.

Pierwszy głos zabrał Kazimierz Borkowski z Plastic Europe. Powołując się na Round Table Ecodesign of Plastic Packaging, 2018 nawiązał do roli ekoprojektowania. Wskazał na podstawowe wartości podejścia. Idea eco design opiera się na odpowiedzialnym pozyskaniu surowców i wykorzystaniu ich w procesie produkcji w minimalnym stopniu. W fazie projektowania należy uwzględnić możliwość wielokrotnego wykorzystania opakowania, a po zakończeniu jego użytkowania – recykling. Tym samym opakowanie powinno być minimalistyczne w swojej formie, stworzone z surowców wtórnych, bez obecności jakichkolwiek substancji niebezpiecznych. W dalszej wypowiedzi prelegent wskazał na znaczenie tworzyw sztucznych w dobrobycie społeczeństwa w takich obszarach jak zdrowie i żywność, energia i klimat, budownictwo, czy transport. Podkreślił znaczenie innowacji w tworzywach sztucznych jako niezbędny element sprostania rosnącym oczekiwaniom zarówno społeczeństwa, jak i gospodarki w najbliższej przyszłości.

Podczas panelu podkreślona była również rola działań edukacyjnych na rzecz rozwijania przemysłu zrównoważonych opakowań, realizowana m.in. w projekcie *PackAlliance: Europejski sojusz na rzecz szkolenia w zakresie innowacji i współpracy na rzecz opakowań przyszłości*. PackAlliance to sojusz na rzecz wiedzy, zrzeszający partnerów akademickich i przemysłowych z czterech krajów UE (Hiszpanii, Polski, Finlandii i Włoch). Powstał w celu wspierania współpracy środowisk akademickich z przemysłem w zakresie innowacji i budowania kompetencji na rzecz innowacyjnych i zrównoważonych rozwiązań z zakresu przemysłu opakowań, kluczowego elementu w transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Profesorka Kulczycka w wypowiedzi zaznaczyła, iż „współcześnie rozwój umiejętności transferowalnych jest jednym z ważniejszych elementów edukacji, który zapewni lepszą jakość życia i rozwoju społeczeństwa. Dzięki takim projektom jak PackAlliance jesteśmy w stanie to osiągnąć na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym”.

Dr Brdulak, współredaktorka książki *Happy City - How to Plan and Create the Best Livable Area for the People*, dotyczącej jakości życia w inteligentnych miastach, wskazała, że konieczne jest opracowanie spójnej strategii w podejściu do działań edukacyjnych. Z jej wypowiedzią zgodził się Prof. Wojciechowski. Podkreślił znaczenie zwiększania liczby godzin zajęć dla studentów z zakresu ekoprojektowania i procesów odzysku i recyklingu. Proces ten jest już realizowany na AGH.

Dalsza dyskusja zeszła na kwestie związane z wzajemną relacją producent – konsument. Jolanta Okońska-Kubica z Synthos wyraziła nadzieję, że rozszerzona odpowiedzialność producenta przyczyni się do lepszej dostępności wysokiej jakości surowca wtórnego. Dr Brdulak zaznaczyła, że zarówno producenci, jak i konsumenci powinni uświadomić sobie, że stoją po tej samej stronie.

Wypowiedź uzupełnił Hubert Bukowski, który wspominał, że rolą NGO i INNOVO jest m.in. wspieranie przedsiębiorców. W tym celu opracowany został raport pt. *Hierarchia sposobów postępowania z odpadami wraz z zarysem możliwych zmian regulacyjnych. Poradnik dla Przedsiębiorców*, dotyczący postępowania z odpadami.

Prowadząca sesję prof. Kulczycka podsumowała, że holistyczne ujęcie problematyki gospodarowania odpadami opakowaniowym, uwzględniające wyniki oceny cyklu życia (Life Cycle Assessment) powinno zaczynać się od edukacji i ekoprojektowania tak, aby celem było osiągnięcie gospodarki bez odpadów poprzez wykorzystanie zmian organizacyjnych lub technologicznych zgodnie z założeniem modelu GOZ.

Pod koniec prelegencji zgodzili się, że niezwykle istotne jest, by opakowanie spełniało szereg wymagań dotyczących jakości, bezpieczeństwa, użyteczności i ergonomii czy atrakcyjności wizualnej. W praktyce dotyczy to szerokiej koncepcji ekoprojektowania opakowań (ang. eco-design), opartej na opracowaniu projektów opakowań z jednej strony atrakcyjnych dla konsumenta, z drugiej zaś wartościowych z punktu widzenia recyklera.

Koncepcja ekoprojektowania związana jest z opracowaniem dobrych praktyk, w których zaleca się unikanie lub też zachęca do stosowania określonych rozwiązań. W myśl nadrzędnej zasady koncepcji (ang. refuse) w pierwszej kolejności należy unikać opakowań. Jeżeli nie jest to możliwe, to przyjmując kolejną regułę redukcji (ang. reduce) trzeba dążyć do wytwarzania tylko niezbędnych opakowań, o wydłużonym cyklu życia. Trzecia zasada, ponownego użycia (ang. reuse), mówi zaś o tym, że opakowanie powinno być tak zaprojektowane, by mogło być ponownie wykorzystane w swojej oryginalnej formie lub też po wprowadzeniu niezbędnych napraw. Na koniec dyskusji paneliści zgodzili się, że konieczna jest właściwa edukacja i współpraca obu stron, producent-konsument. Wszystkie produkty mają wpływ na środowisko naturalne w czasie ich cyklu życia. Ponad 80% wpływu na środowisko mają decyzje podejmowane już na etapie projektowania produktów. Najważniejsze zatem, by nie wytwarzać odpadów.